

MARIA ALDEGONDA VAN DER AUWERA (1898 BE – 1984 US)

Een zedenloze vrouw zoekt haar geluk in de Verenigde Staten

Voor het documenteren van de stamboom maak ik doorgaans gebruik van de meest voor de hand liggende bronnen zoals parochieregisters en de registers van de burgerlijke stand. Voor zover bewerkt en/of ontsloten, komen daar ook nog andere ‘klassieke’ bronnen bij zoals schepenregisters of notarisakten.

Dankzij de digitalisering zijn er het laatste decennium talloze mogelijkheden bijgekomen om je stamboom nog beter te onderbouwen. Denk maar aan online begraafplaatsen, telefoonboeken, beeldbanken, krantenarchieven ... ondertussen al te veel om op te noemen.

Het aanbod groeit nog steeds in sneltempo. Stamboomonderzoek wordt daardoor ook steeds toegankelijker voor het brede publiek. Ook de meer ervaren genealoog ziet de onderzoeksmogelijkheden verder toenemen.

In dit artikel tracht ik aan de hand van de combinatie van klassieke en nieuwe bronnen de levensloop van een ver familielid langs moederszijde te reconstrueren. Alle geraadpleegde bronnen zijn online beschikbaar. Voor de leesbaarheid van het artikel zijn de bronnen in de tekst in het vet gedrukt, met bijkomende duiding in de voetnoot. De gedetailleerde referenties zijn achteraan het artikel geplaatst.

Ik neem jullie mee doorheen een online zoektocht naar meer informatie en hoop de lezer te inspireren om zelf aan de slag te gaan. Belangrijk om weten is dat ik bij de start van dit onderzoek enkel over een naam en een geboortedatum en -plaats beschikte.

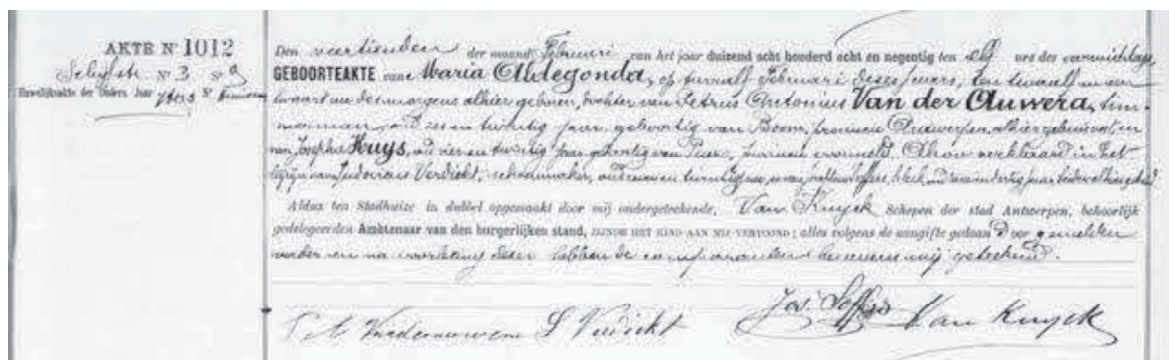
Een toevallige ontdekking

Mijn oog viel zeer toevallig op de aanwezigheid van een zekere ‘Maria Aldegonda Van der Auwera’ in het **vreemdelingenregister** van de stad Antwerpen. De index is raadpleegbaar op de website van **FamilySearch**⁸. De naam ‘Van der Auwera’ is niet meteen een naam die ik met een ‘vreemdeling’ associeer. Integendeel: enerzijds hebben we een grote tak met roots in de Rupelstreek en anderzijds een tak rond Sint-Katelijne-Waver. Wie de beide takken onderzoekt, stelt vast dat deze redelijk honkvast zijn. Hoe komt deze persoon dan in het vreemdelingenregister terecht? Mijn interesse was gewekt en ik besloot deze case verder te onderzoeken.

Dankzij de vermelding van haar geboortedatum kon ik op de website van FamilySearch al snel haar geboortakte vinden.

Maria Aldegonda Van der Auwera ziet het levenslicht op 12 februari 1898 in de Schijfstraat 3 te Antwerpen (Kiel). Ze is de dochter van Peter Van der Auwera (°1871 te Boom) en Josepha Huys (°1873 te Puurs). Ze is wellicht vernoemd naar haar grootmoeder langs vaderszijde Maria Aldegonda Van Ishoven, die reeds op 38-jarige leeftijd overleed.

⁸ FamilySearch is een non-profitorganisatie die deel uitmaakt van de geloofsgemeenschap van de Mormonen. We kennen hen natuurlijk vooral als de organisatie achter de microfilms van het Rijksarchief in België. Die samenwerking bestaat overigens nog altijd: tot op heden scannen medewerkers van FamilySearch registers. De registers die je op de website van het Rijksarchief vindt, zijn ook gratis raadpleegbaar op de website van FamilySearch. Je vindt er zelfs meer en actuelere informatie, en vooral: veel beter ontsloten dankzij een uitstekende zoekfunctie.

Geboorteakte Maria Aldegonda Van der Auwera

Op 6 augustus 1904 verschijnt Maria Aldegonda (op dat moment 6 jaar) met haar broer Jan (4 jaar) en haar zussen Bertha Florentina (8 jaar) en Maria (11 jaar) op een **passagierslijst** van de SS Zeeland, een oceanstomer in dienst van de Red Star Line⁹. Ze zullen hun vader Petrus Van der Auwera bezoeken, die op dat ogenblik al in de Verenigde Staten verblijft. Zijn levensverhaal maakt deel uit van een apart onderzoek. Voor het eerst zien we als moeder de naam 'Maria Van der Auwera' verschijnen. Net als de reeds gekende echtgenote (Josepha Huys) van Petrus is ze 31 jaar maar er is twijfel of het hier nog over dezelfde persoon gaat.

40
2760

BALDWIN, DAVIS, AND EVERARD, CLERK MUST BE COMPLETELY HANDWRITTEN.
THIS SHEET IS FOR STEAMSHIP PASSENGERS.

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE U. S. IMMIGRATION OFFICER AT PORT OF ARRIVAL.

Required by the regulations of the Secretary of the Treasury of the United States, under Act of Congress approved March 3, 1903, to be delivered to the U. S. Immigration Officer by the Commanding Officer of any vessel having such passengers on board upon arrival at a port in the United States.

S. S. Zeeland sailing from Antwerp 4/8/1904 Arriving at Port of New York 150

No.	Name	Age	Sex	Rank	Profession	Place of Birth	Country of Birth	Marital Status	Occupation	Remarks
1	King, William	40	M	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
2	King, Bertha	35	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
3	King, Maria	11	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
4	King, Jan	4	M	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
5	King, Bertha	8	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
6	King, Maria	6	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
7	King, Maria	31	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
8	King, Maria	31	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
9	King, Maria	31	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	
10	King, Maria	31	F	First	Ship	Antwerp	Belgium	Married	Ship	

Maria Aldegonda gaat op bezoek bij haar vader Petrus in Jersey City

⁹ Online passagierslijsten kan je bijvoorbeeld gratis raadplegen op de website van Ellis Island:
<https://www.statueofliberty.org/discover/passenger-ship-search/> Ellis Island bevindt zich voor de haven van New York en deed dienst als grenspost voor immigranten die zich in de Verenigde Staten wilden vestigen.

Dankzij een andere passagierslijst uit 1923 weten we dat Maria Aldegonda nadien ook in de periode 1905-1910 in New Brunswick (New Jersey, VS) verbleef. Dat moet bij haar vader en/of moeder zijn geweest, want ze was toen amper 7 tot 12 jaar oud.

Ook andere scheepsmanifesten geven inzicht over de aanwezigheid van haar vader Peter Van der Auwera in New Brunswick:

- Op 21 december 1910 komt een zekere Frans Verheyen uit Hemiksem met de SS Vaderland aan om zijn vriend P. Van der Auwera in de Paterson Street 94 te New Brunswick te bezoeken.
- Op 1 januari 1911 komen dochter Florentina (°1896) en een zekere Josephine Van der Auwera (°1893) uit Aartselaar hun vader Peter Van der Auwera bezoeken, eveneens te New Brunswick. Het bijzondere is dat (1) genoemde Josephine tot op vandaag nog niet in de stamboom terug te vinden is en (2) als moeder opnieuw 'Maria Van der Auwera' opgegeven wordt. Dit vergt nog verder onderzoek.

3

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED STATES

Required by the regulations of the Secretary of Commerce and Labor of the United States, under Act of Congress approved February 20, 1907, to be delivered to the collector of customs at the port of arrival.

S. S. *Vaderland* sailing from *Antwerp* *Decr 21 1910*

No.	NAME IN FULL	Age	Sex	Color of Hair	Color of Eyes	Nationality	Place of Birth	Place of Residence	Occupation	Country	City or Town	Time of Arrival	Time of Departure	Remarks
1	<i>Frans Verheyen</i>	<i>30</i>	<i>M</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Hemiksem</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
2	<i>Florentina Van der Auwera</i>	<i>14</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
3	<i>Josephine Van der Auwera</i>	<i>17</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
4	<i>Peter Van der Auwera</i>	<i>40</i>	<i>M</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
5	<i>Maria Van der Auwera</i>	<i>12</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
6	<i>Anna Van der Auwera</i>	<i>10</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
7	<i>John Van der Auwera</i>	<i>8</i>	<i>M</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
8	<i>Marie Van der Auwera</i>	<i>6</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
9	<i>Charles Van der Auwera</i>	<i>4</i>	<i>M</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
10	<i>Anna Van der Auwera</i>	<i>3</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
11	<i>Peter Van der Auwera</i>	<i>40</i>	<i>M</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>
12	<i>Maria Van der Auwera</i>	<i>12</i>	<i>F</i>	<i>Dark</i>	<i>Blue</i>	<i>Belgian</i>	<i>Aartselaar</i>	<i>Antwerp</i>	<i>None</i>	<i>Belgium</i>	<i>Antwerp</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Dec 21 1910</i>	<i>Visa for Belgium</i>

Florentina en Josephina Van der Auwera bezoeken Peter te New Brunswick

In 1921 duikt Maria Aldegonda dan plots op in de bewuste **index van de vreemdelingenregisters** van de stad Antwerpen (zie vooraan in het artikel). Dat is opvallend, omdat ze de Belgische nationaliteit heeft. Meer zelfs: blijkbaar wordt ze in haar eigen geboortestad voor 'vreemdeling' aangezien? Als we dan online in de microfilms naar het dossier zelf op zoek gaan (nr. 166.828) blijkt dit dossier echter 'missing'.

Document No.
166.828
IS
Missing

166.828 *Van der Auwera Aldegonda Maria* *Antwerpen* *12-2-1921*

Ministerie
Buitenlandsche Zaken

Uitsluitend N° 2302/9707.

Met goedkeuring der Raad van Ministers
van 12 Mei 1916.

BIJLAGE

Wijheer de Burgemeester,

Ik heb de eer U te laten weten, dat de gezinsde
Van der Auwers, Adolgonne-Marie, thans verblijvende te Ber-
lijn, Guelenstrasse, Nr. 2, aan ons Gesantchap aldaar een
paspoort voor het Koninkrijk aangevraagd heeft.

Ik heb U ook laten weten mij al de inlichtingen te wil-
len verschaffen die gij bezit of zoudt kunnen inwinnen over
de belanghebbende, die verklaart geboren te zijn te Antwer-
pen, op 12 Februari 1888, en geweest te hebben te Schaken,
Stefanustrest, 7, voor hare afreis naar Oulhaelund, in No-
vember 1916.

Het zou namelijk voor mij van belang zijn de juis-
te nationaliteit van de belanghebbende te kennen.

Voor den Minister :

De Onder - Secretaris,

*Zijne eerezede zedelijke
Plaatsen en 19 mei 1916
bestendige aangekomen
met deelde bultaten
en is de overvolgde
met maatschappij het gezinsde
vinden verschijven*

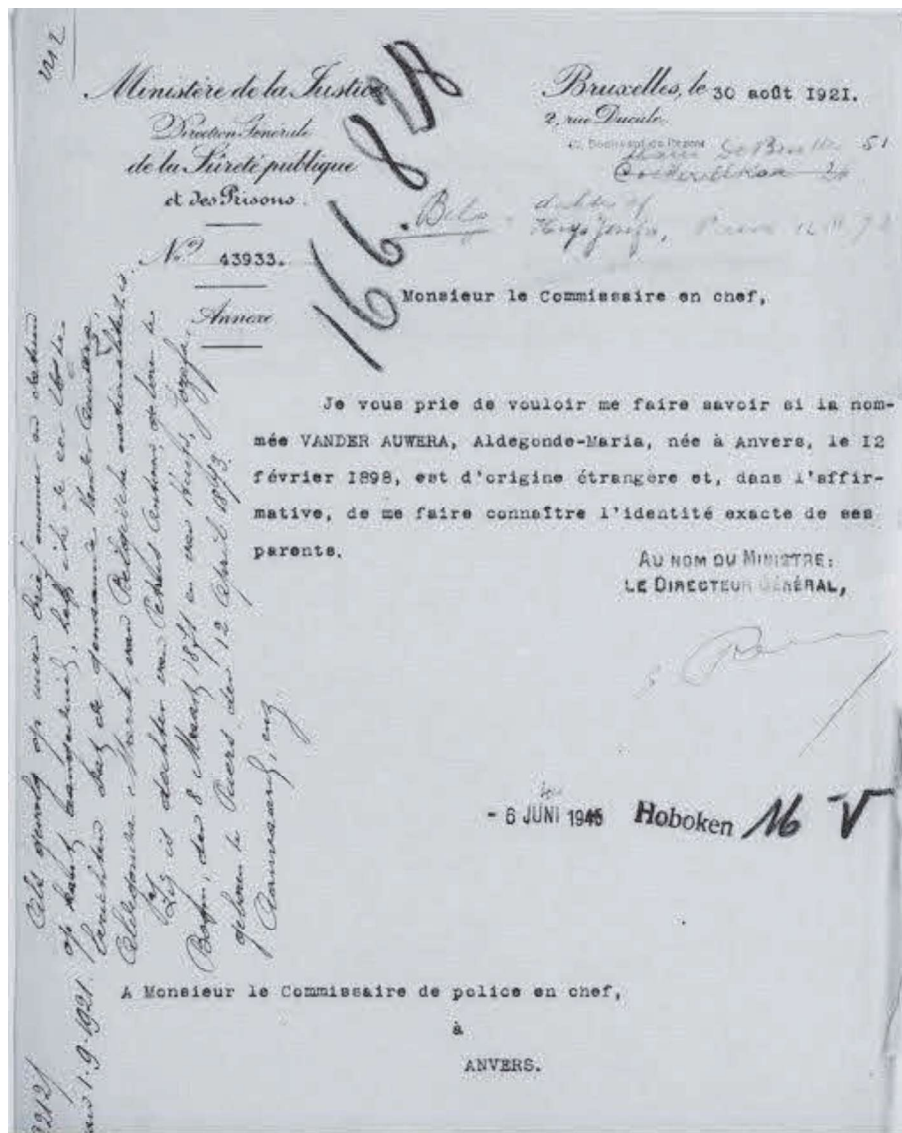
Zij

10. 5. 1916

Hennin

Van Heer Burgemeester van

SCHAKEN.

Vreemdelingendossier 166.828

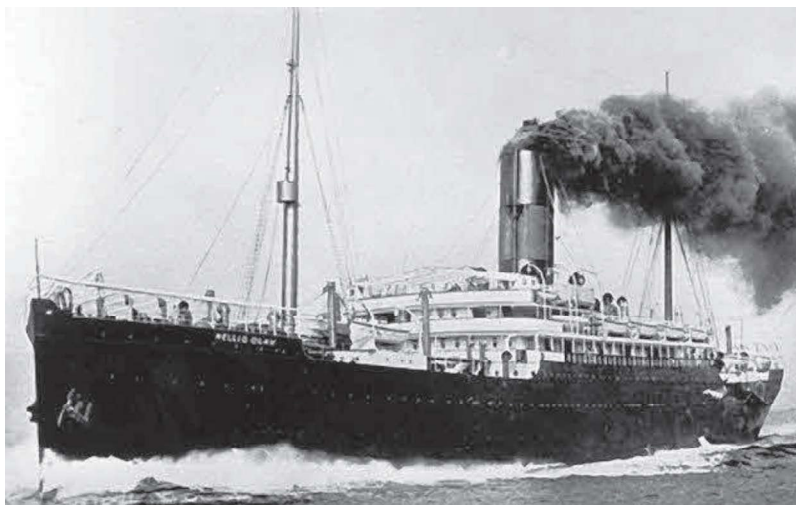
Opgeven doe ik niet. Op een dag vind ik haar dossier terug in het **Felixarchief online** van Antwerpen¹⁰. Het dossier omvat jammer genoeg slechts twee documenten. Er is een brief van het ministerie van Buitenlandse Zaken dd. 10 augustus 1921, gericht aan de burgemeester van Hoboken. Hieruit blijkt dat ze in de Stephensonstraat heeft gewoond, dat is in de wijk Moretusburg. Aldegonda verblijft sinds november 1918 in Berlijn, Goebenstrasse nr. 9 en heeft een paspoort 'tot het koninkrijk' aangevraagd. Het antwoord van de burgemeester - bijgeschreven in de marge - is niet mis: Maria Aldegonda is een 'zedeloze vrouw' die 'bestendig aangespannen' heeft met Duitse soldaten en 'meermaals op het

¹⁰ <https://felixarchief.antwerpen.be> Het Felixarchief online heeft redelijk wat potentieel. Je vindt er bv ook bouwdoSSIERS en een beeldbank. Helaas blinkt de zoekfunctie niet uit in gebruiksvriendelijkheid. Bovendien kan je geen online beelden bekijken, maar moet je telkens een 'download' aanvragen. Je hebt ook een zogenaamd 'A-profiel' nodig. Desondanks de vele drempels blijft het wel een onlinebron die de moeite waard is.

zedebureel' mocht verschijnen. Op 30 augustus 1921 stelt het ministerie van Justitie bij brief de vraag aan de politie van Antwerpen of Maria Aldegonda al dan niet de Belgische nationaliteit heeft. Dat wordt per kerende bevestigd.

Uit deze documenten leid ik af dat Maria Aldegonda vlak na de wapenstilstand naar Duitsland is gevlucht, uit vrees voor represailles. Liep haar relatie in Duitsland op de klippen en wilde ze daarom terug naar huis? Of wilde ze enkel naar België om van daaruit naar haar vader in de Verenigde Staten af te reizen?

Op 16 oktober 1923 komt ze opnieuw en op eigen houtje aan in de Verenigde Staten (Ellis Island, New York). Niet geheel onverwacht vertrekt ze niet vanuit haar geboortestad Antwerpen, maar vanuit Kopenhagen met de oceaanstomer SS Hellig Olav¹¹. Het heeft er dus alle schijn naar dat ze het gevraagde paspoort (cfr. supra) nooit gekregen heeft en om die reden vanuit een Deense haven moest vertrekken.

SS Hellig Olav

Als laatste verblijfplaats voor haar vertrek naar de VS geeft Maria Aldegonda 'Berlijn' op, waar ze bij een vriend, Michael genaamd, verbleef in de Landsberger Strasse nr. 9. Vandaag vinden we via **Google Maps** en **Google Street View** op dat adres een houthandel die al sinds 1841 jaar bestaat, al is het niet zeker dat die houthandel daar toen al was.

De **telefoongidsen** van 1922 en 1923 zijn online beschikbaar als microfilm op FamilySearch, maar daar vinden we op dat adres geen Michael. Zoeken in de naamindex op Van der Auwera levert ook geen resultaat op¹².

Bij haar aankomst in New York verklaart Maria Aldegonda dat ze haar vader gaat opzoeken, die ondertussen in het voormalig goudzoekersstadje Placerville (El Dorado, Californië) verblijft. Het

¹¹ Meer informatie over dit schip van de American Scandinavian Line is te vinden op http://www.norwayheritage.com/p_ship.asp?sh=helol

¹² Telefoonboeken zijn een waardevolle aanvulling bij het documenteren van je stamboom. Naast adresgegevens geven ze soms ook het beroep prijs. Door opeenvolgende gidsen te raadplegen, kan je weten komen wanneer iemand is verhuisd. Telefoonboeken die online ontsloten zijn, maken regelmatig gebruik van de OCR technologie waardoor je kan zoeken op termen zoals de achternaam. Je bespaart er heel wat doorbladerwerk mee.